

ASPECTELE DEZVOLTĂRII FIZICE A ELEVILOR DIN
FAMILIILE COMPLETE ȘI FAMILIILE
TEMPORAR DEZINTEGRATE

Virgil MANOLE¹, Aculina ZAPOROJAN², Vladimir
LÎSENCO³, Veceslav CARP³,

¹Centrul de Sănătate Publică Râșcani,

²Laboratorul Sănătatea copiilor și adolescenților,
Centrul Național de Sănătate Publică,

³Centrul de Sănătate Publică Cahul

Summary

Physical aspects of development of students from complete families and temporary disintegrating

The aim of the study was to appreciate the level of physical development of children from temporarily disintegrated families in Republic of Moldova compared to a group of children from complete families. Share of girls who have normal body mass index is higher than boys, in completed families and in temporary disintegrating families. According to body mass index by WHO, the share of obese girls from completed families and from temporarily disintegrated families is smaller than boys.

Keywords: *pupils, physical development, temporarily disintegrating families*

Резюме

Аспекты физического развития школьников из благополучных семей и временно дезинтегрированных семей

Цель исследования состояла в оценке уровня физического развития детей из временно дезинтегрированных семей из Республики Молдова в сравнении с детьми из полноценных семей. Доля девочек, имеющих нормальный индекс массы тела, выше чем мальчиков как в дезинтегрированных, так и в полноценных семьях. По индексу массы тела ВОЗ, доля девочек, страдающих ожирением, как из полноценных, так и из дезинтегрированных семей меньше доли мальчиков.

Ключевые слова: школьники, физическое развитие, временно дезинтегрированные семьи

Introducere

Conform OMS, „familia reprezintă o persoană sau un grup de persoane care trăiesc împreună și au legături de sânge, prin căsătorie sau adopție”. În Dicționarul UNESCO, familia este definită ca fiind „forma de comunitate umană întemeiată pe căsătorie, care îi unește pe soți și descendenții lor prin relații strânse de ordin biologic, economic, psihologic, spiritual” [1, 2].

Un alt aspect este acela când membrii unei familii nu împart aceeași locuință, ci locuiesc la distanțe mari, în cazul în care soțul sau soția este plecat(ă) în țară sau peste hotare pentru a presta o muncă, a face studii, a face anumite specializări și se vizitează periodic. În acest caz avem o familie *de interacțiune* sau *migrantă* [8].

Unii sociologi susțin că în familiile *temporar dezintegrate* se includ familiile cu decesul unuia dintre parteneri, nașterea unui copil fără ca părinții să fie căsătoriți, decizia unor femei de a avea copii fără ca ele să fie căsătorite, adopția unui copil realizată de o persoană singură. Iar familiile *dezorganizate* includ: divorțul, abandonul familial, migrarea pe o perioadă mai îndelungată de timp a unui membru al familiei la lucru sau la studii în altă parte [3].

Migrarea părinților în străinătate, pentru a le asigura copiilor o soartă mai bună, e un fenomen răspândit astăzi în Republica Moldova. În ultimii ani, familia temporar dezintegrată a devenit o formă alternativă a familiei. Prin termenul „familie temporar dezintegrată” se are în vedere familia în care unul sau ambii părinți sunt plecați peste hotarele țării pe termen lung (mai mult de 6 luni) [9].

Deși se încearcă o realizare a tipologiilor familiilor formate de un singur părinte și copiii lui, o delimitare clară a acestei abordări nu există. Deci noțiunea de *familie dezorganizată* este sinonimă cu noțiunile: *familie dezmembrată*, *familie incompletă* sau *familie disimetrică* [4].

Familia influențează dezvoltarea fizică a copilului prin faptul că îi asigură acestuia hrana și îmbrăcămintea; îi ferește de pericole; îi lasă timp de joacă; îi creează condiții cât mai bune de odihnă și se îngrijește de sănătatea lui; îi formează copilului primele deprinderi de igienă personală și socială și îl obișnuiește să utilizeze factorii naturali (apa, aerul, soarele) pentru buna stare a organismului [5].

Materiale și metode

Studiul a fost realizat pe un lot de 836 de elevi cu vârsta cuprinsă între 7 și 19 ani din 4 licee, două din raionul Cahul și două din raionul Râșcani, din mediul rural al Republicii Moldova. La studiu au

participat 443 fete (din familii complete – 228 și din familii temporar dezintegrate – 215) și 393 băieți (din familii complete – 208 și din familii temporar dezintegrate – 185), care au fost supuși investigațiilor antropometrice (tală, masa corporală și indicele de masă corporală) și fiziometrice (capacitatea vitală a plămânilor, forța musculară) [6, 7].

Rezultate și discuții

La fete, mediile aritmetice ale masei corporale sunt în creștere: în familiile complete, la vârsta de 7 ani media este de $23,3 \pm 1,3$ kg și crește până la $55,9 \pm 2,1$ kg la 19 ani. În familiile temporar dezintegrate, la vârsta de 7 ani, fetele au o medie a masei corporale de $23,6 \pm 0,7$ kg și crește continuu cu diferite ritmuri a perioadelor de dezvoltare până la $56,0 \pm 5,0$ kg la 19 ani. Se observă perioade de stagnare a creșterii masei corporale la vârsta de 10-11 ani și 14-15 ani la fetele din familiile complete, care corespund cu perioadele de dezvoltare fizică a fetelor, în familiile temporar dezintegrate observăm întârzierea acestor stagnări (13-14 ani).

Dacă comparăm valorile medii aritmetice ale loturilor luate în studiu, observăm că masa corporală a fetelor de 7, 11, 12, 13, 15, 18, 19 ani din familiile complete este nesemnificativ mai mică decât cea a fetelor de aceeași vârstă din familii temporar dezorganizate. La vârstele de 8, 9, 10, 14, 16, 17 ani, fetele din familiile complete au o masă corporală nesemnificativ mai mare decât fetele de aceeași vârstă din familii temporar dezorganizate.

La băieții din familiile complete are loc o creștere a masei corporale de la $22,6 \pm 0,7$ kg la vârsta de 7 ani până la $63,5 \pm 1,6$ kg la vârsta de 19 ani. La cei din familiile temporar dezintegrate are loc o creștere continuă a masei corporale de la $24,6 \pm 1,6$ kg la vârsta de 7 ani până la $63,7 \pm 2,9$ kg la vârsta de 19 ani. Între mediile pe vârste ale masei corporale nu este nicio diferență semnificativă între băieții din familiile complete și cei din familiile temporar dezintegrate. La o comparație a standardelor dezvoltării fizice a copiilor din spațiul rural din Republica Moldova cu datele din studiu, s-a determinat că, de la 7 până la 11 ani, media masei corporale a băieților din studiu din ambele tipuri de familii este mai mare ca media din standarde, iar de la 12 la 16 ani media masei corporale a băieților din studiu din ambele tipuri de familii este mai mică ca cea din standarde.

La fetele din familiile complete, la vârsta de 7 ani, media taliei este de $121,1 \pm 1,7$ cm și crește continuu cu vârsta până la $163,8 \pm 3,1$ cm la 19 ani. În familiile temporar dezintegrate, fetele cu vârsta de 7 ani au talia în medie de $123,1 \pm 1,1$ cm și crește continuu până la $166,5 \pm 0,5$ cm la 19 ani, cu o încetinire semnificativă la 15 ani. Talia sau lungimea totală

a corpului la fetele din familiile complete nu diferă semnificativ de cele din familiile temporar dezintegrate de aceeași vârstă.

În familiile complete, talia la băieți este într-o continuă creștere, de la $121,5 \pm 1,0$ cm la 7 ani până la $177,2 \pm 2,9$ cm la 19 ani. Băieții din familiile temporar dezintegrate au lungimea totală a corpului într-o continuă creștere de la $124,6 \pm 2,3$ cm la 7 ani până la $176,5 \pm 3,3$ cm la 19 ani. În familiile complete, față de cele temporar dezintegrate, o talie ne semnificativ mai mare au băieții la vârsta de 11, 12, 15, 17, 19 ani. Semnificativ mai mare au talia băieții de 16 ani din familiile temporar dezintegrate ($171,8 \pm 1,8$) față de cei din familiile complete ($166,1 \pm 1,6$) de aceeași vârstă ($P < 0,05$).

Media indicelui de masă corporală (IMC) la fetele din familiile complete crește de la $15,8 \pm 0,5$ la vârsta de 7 ani până la $20,9 \pm 0,9$ la 19 ani. La fetele din familiile temporar dezintegrate, media indicelui de masă corporală crește de la $15,6 \pm 0,4$ la 7 ani până la $20,2 \pm 1,9$ la 19 ani. Nu s-a determinat o diferență semnificativă între mediile pe vârstă a IMC la fetele din familiile complete față de cele din familiile temporar dezintegrate.

Efectuând o comparare a IMC a fiecărui copil din studiu cu standardele de dezvoltare stabilite de OMS, am obținut: în familiile complete au o dezvoltare normală 85,5% fete, supraponderale sunt 10,1%, subponderale – 2,6%, sever subponderale – 0% și obeze – 1,8%. Fetele din familiile temporar dezintegrate, după parametrii OMS, sunt: normale – 84,7%, supraponderale – 10,2%, subponderale – 2,3%, sever subponderale – 0,5% și obeze – 2,3%. Nu s-a obținut o diferență semnificativă între dezvoltarea fetelor din familiile complete față de cele din familiile temporar dezintegrate (figura 1).

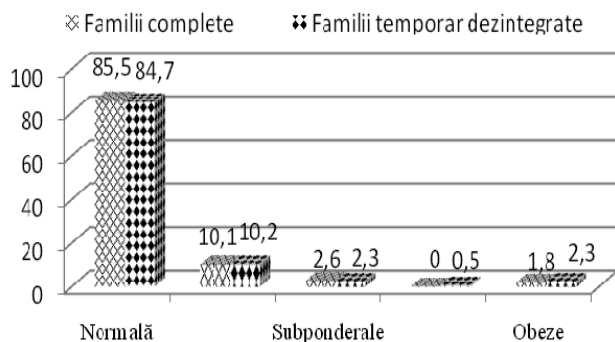

Fig. 1. Dezvoltarea fizică a fetelor conform IMC (%)

Băieții din familiile complete au medii ale IMC pe vârste în creștere de la $15,3 \pm 0,4$ la 7 ani până la $20,1 \pm 0,4$ la 19 ani; la 17 este cea mai înaltă medie a IMC – de $21,4 \pm 1,3$. În familiile temporar dezintegrate, băieții de 7 ani au un IMC de $15,9 \pm 0,9$, care este în creștere până la $20,4 \pm 0,4$ la vârsta de 19 ani. La o comparare a mediilor IMC pe vârste, nu s-a obținut

o diferență semnificativă între băieții din familiile complete față de cei din familiile temporar dezintegrate.

După o comparare cu standardele OMS pentru IMC s-a obținut: 81,3% băieți din familiile complete au o dezvoltare normală, supraponderali – 12,1%, subponderali – 3,8%, sever subponderali – 0% și obezi – 2,8%. În familiile temporar dezintegrate, 81,1% băieți au o dezvoltare normală, supraponderali – 9,2%, subponderali – 2,2%, sever subponderali – 1,1% și obezi – 6,4%. Nu există o diferență semnificativă de dezvoltare fizică a băieților din familiile complete în comparație cu cei din familiile temporar dezintegrate (figura 2).

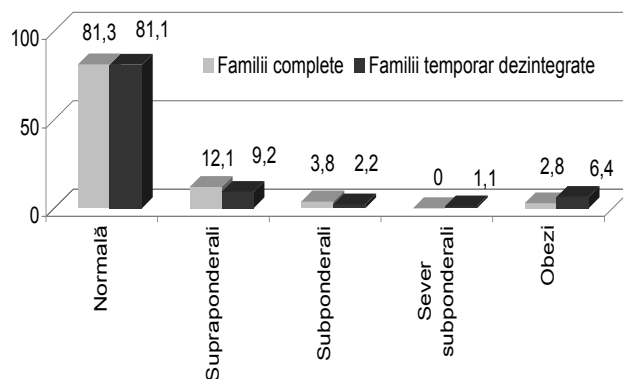

Fig. 2. Dezvoltarea fizică a băieților conform IMC (%)

Datele spirometrice caracterizează cel mai complex dezvoltarea organelor de respirație, gradul de creștere a volumului și a elasticității cutiei toracice și antrenamentul funcțional al respirațiilor (capacitatea vitală a plămânilor). Fetele din familiile complete au, la vârsta de 7 ani, o medie a capacității vitale pulmonare de $928,6 \pm 60,6$ ml, care crește continuu până la vârsta de 19 ani, ajungând la $2200,0 \pm 212,1$ ml. În familiile temporar dezintegrate, fetele au media capacității vitale pulmonare de $1069,2 \pm 51,1$ ml la 7 ani și aceasta crește cu vârsta până la $2250,0 \pm 250,0$ ml la 19 ani. La fetele din familiile complete, acest indice este mai mare la vârstele de 8, 9, 10, 14, 15, 17 ani, iar la cele din familiile temporar dezintegrate – la vârstele de 7, 11, 12, 13, 16, 18, 19 ani (aceste diferențe fiind ne semnificative). O diferență semnificativă a capacității vitale pulmonare s-a obținut la vârsta de 14 ani, când fetele din familiile complete ($2214,8 \pm 84,7$) depășesc în dezvoltare fiziologică fetele din familiile temporar dezintegrate ($1890,5 \pm 80,2$; $P < 0,01$).

La băieții, datele capacității vitale pulmonare sunt mai mari ca la fete și se diferențiază crescător odată cu vârsta. În familiile complete, la vârsta de 7 ani este $1036,4 \pm 45,3$ ml și crește până la $3520,0 \pm 146,3$ ml la 19 ani. Băieții din familiile temporar dezintegrate au o medie a capacității vitale pulmonare de $1207,1 \pm 70,7$ ml la 7 ani, care crește continuu până la $3866,7 \pm 359,3$ ml la 19 ani. În familiile com-

plete s-au înregistrat date mai mari ale capacității vitale a plămânilor la vârstele de 9, 11, 15 ani, în rest date mai mari s-au înregistrat la băieții din familiile temporar dezintegrate. La vârsta de 15 ani, între băieții din familiile complete ($3241,2 \pm 124,6$ ml) și cei din familiile temporar dezintegrate ($2846,2 \pm 146,6$) se depistează o diferență semnificativă ($P < 0,05$) a mediilor capacității vitale pulmonare.

Dinamometria mâinii drepte la fetele din familiile complete înregistrează medii de la $7,4 \pm 0,5$ kg la 7 ani până la $24,5 \pm 3,9$ kg la 19 ani. La fetele din familiile temporar dezintegrate, la vârsta de 7 ani, media forței musculare statice este de $8,6 \pm 0,4$ kg și crește până la $26,0 \pm 6,0$ kg la 19 ani. În familiile complete, fetele au o forță musculară mai mare față de cele din familiile temporar dezintegrate la vârstele de 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 19 ani, însă aceste diferențe nu sunt semnificative.

Băieții din familiile complete au o forță musculară la mâna dreaptă de $9,3 \pm 0,7$ kg la vârsta de 7 ani, care crește până la $45,6 \pm 2,8$ kg la vârsta de 19 ani. În familiile temporar dezintegrate, media forței musculare statice la mâna dreaptă, la băieții de 7 ani, este de $9,1 \pm 0,7$ kg și crește continuu până la 19 ani, fiind de $49,0 \pm 2,4$ kg. La mâna dreaptă, o forță musculară mai mare au băieții de 9 ani din familiile temporar dezintegrate ($16,5 \pm 0,7$ kg), față de cei din familii complete ($10,6 \pm 0,8$ kg), diferența fiind semnificativă ($p < 0,001$). La vârsta de 15 ani, o diferență semnificativă mai mare este între băieții din familiile complete ($34,9 \pm 1,8$ kg) față de cei din familiile temporar dezintegrate ($28,2 \pm 0,5$ kg; $P < 0,05$) după forța musculară la mâna dreaptă. Tot la mâna dreaptă au o forță musculară mai mare băieții din familiile temporar dezintegrate ($42,0 \pm 2,2$ kg), față de cei din familii complete ($28,6 \pm 2,7$; $P < 0,01$) la vârsta de 16 ani.

Conform datelor dinamometriei la mâna stângă, s-a constatat că fetele din familiile complete, la vârsta de 7 ani au forța musculară statică de $7,1 \pm 0,5$ kg, cu creșterea continuă a ei până la 19 ani, când atinge valori de $21,5 \pm 3,4$ kg. În familiile temporar dezintegrate, la vârsta de 7 ani fetele au o forță musculară de $6,5 \pm 0,4$ kg, care odată cu vârsta sporește până la $25,0 \pm 5,0$ kg la 19 ani. Între datele medii ale forței musculare pe vârste, la fetele din familiile complete și cele din familii temporar dezintegrate nu s-au obținut diferențe semnificative.

Forța musculară a mâinii stângi a băieților cu vârsta de 7 ani din familiile complete este în medie

de $8,4 \pm 0,7$ kg și crește până la $40,4 \pm 3,5$ kg la vârsta de 19 ani. Băieții din familii temporar dezintegrate au o medie a dinamometriei, la vârsta de 7 ani, de $8,4 \pm 0,6$ kg, care sporește până la $44,3 \pm 3,2$ kg la 19 ani. S-a obținut o diferență semnificativă la vârsta de 15 ani a forței musculare a băieților din familiile complete ($33,3 \pm 1,7$ kg), față de cei din familiile temporar dezintegrate ($25,5 \pm 2,5$ kg; $P < 0,05$). La vârsta de 16 ani, băieții din familiile complete ($25,3 \pm 2,0$ kg) au o forță musculară mai mică față de cei din familii temporar dezintegrate ($38,2 \pm 2,4$ kg; $P < 0,001$).

Concluzii

1. Nu s-a observat o diferență semnificativă în dezvoltarea fizică a copiilor din familiile complete față de cei din familii temporar dezintegrate.

2. Conform IMC după OMS, ponderea fetelor obeze, atât din familiile complete, cât și în cele temporar dezintegrate, este mai mică decât la băieți.

3. Conform IMC după OMS, cota fetelor care au IMC în limitele normei este mai mare decât cea a băieților, atât în familiile complete, cât și în cele temporar dezintegrate.

Bibliografie

1. Enăchescu Viorela, Beznă Sorin Paul, Pârvulescu Viorela Nicu, Puiu Ileana, Florea Ligia. *Medicina de familie*. Craiova: Editura Medicală Universitară Craiova, 326 p. ISBN 973-7757-89-0
2. Malanciuc Irina. *Aspecte medico-sociale ale sănătății copilului orfan în Republica Moldova*. Teză de doctor în medicină, Chișinău, 2012.
3. Gherghel A. *Familii monoparentale*. În: Revista Română de Sociologie, nr. 5-6, București: Ed. Academiei Române, 1999, p. 485.
4. Voinea Maria, *Studiu: Tipologia familiilor monoparentale din România*. Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, 2012.
5. Viorica Gavăt, Adriana Albu, Florin D. Petrariu. *Alimentația și mediul de viață în relație cu dezvoltarea copiilor și a tinerilor*. Iași: Editura UMF „Gr. T. Popa”, 2006, 305 p. ISBN(10)973-7906-95-0
6. Guțu A. *Starea sănătății și a dezvoltării fizice a copiilor din Republica Moldova*. Chișinău: F.E.P. “Tipografia Centrală”, 2001, 120 p. ISBN 9975-78-125-X
7. Hăbășescu I. *Igiena copiilor și adolescenților (lucrări practice)*. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic „Medicina”, 2009, 476 p. ISBN 978-9975-4106-8-7
8. Marius Nichita. *Familia – nucleu în educarea și formarea tinerei generații*. ru.scribd.co/38453441/Articol-Familia#scribdm/doc
9. http://www.prodidactica.md/viitor/viitor_rom/sugestii_1.htm